

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.094/2007/8.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a dr. Papócsi Katalin ügyvéd (1026 Budapest, Pasaréti út 131.) által képviselt **felperes neve (címe)** alatti székhelyű felperesnek, - a dr. Bodnár Ágnes ügyvéd (5600 Békéscsaba, Irányi u. 2.) által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)** alatti lakos I. rendű, **II.rendű alperes neve (címe)** alatti lakos II. rendű, **III.rendű alperes neve (címe)** alatti lakos III. rendű, **IV.rendű alperes neve (címe)** alatti lakos IV. rendű és **V.rendű alperes neve (címe)** alatti lakos V. rendű alperesek ellen elszámolás iránt indított perében - amelybe a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében az Asbóth-Újvári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Asbóth Ede ügyvéd 1519 Budapest, Pf. 441.) által képviselt **felperesi beavatkozó neve (címe)** alatti lakos **b e a v a t k o z o t t** - a Békés Megyei Bíróság 2006. október 18. napján kelt 4.G.40.074/2005/41. sorszámú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 43., míg a felperes által 46. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét **nem érinti**, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja**, az I. rendű alperes marasztalását 10.500.000,- (Tízmillió-ötszázezer) Ft-ra, valamint annak az elsőfokú ítéletben írt mértékű és tartamú kamatára **leszállítja**.

Az elsőfokú eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezéseket a következőképpen **változtatja meg**:

A felperes illetékfizetési kötelezettségét 3.763.300,-(Hárommillió-hétszázhatvanháromezer-háromszáz) Ft-ra, az I. rendű alperesét 198.000,-(Egyszázkilencvennyolcezer) Ft-ra, a II. rendű alperesét 71.200,-(Hetvenegyezer-kettőszáz) Ft-ra, a IV. rendű alperesét 144.000,-(Egyszáznegyvennégyezer) Ft-ra **f e l e m e l i**, míg a III. rendű alperes által fizetendő illeték összegét 91.600,-(Kilencvenegyezer-hatszáz) Ft-ra, az V. rendű alperesét 27.000,-(Huszonhétezer) Ft-ra **l e s z á l l í t j a**.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I. rendű alperesnek 240.000,-(Kettőszáznegyvenezer) Ft, a II-III. és IV. rendű alpereseknek külön-külön 12.000,-(Tizenkettőezer) Ft, míg az V. rendű alperesnek 24.000,-(Huszonnégyezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak az illetékhivatal külön felhívása szerint 290.000,-(Kettőszázkilencvenezer) Ft másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

A **felperes jogelődje** mint kültag és az alperesek mint beltágok a következő időpontokban és tartalommal kötöttek társasági szerződéseket:

- Az I. rendű alperessel 1996. november 28. napján, a létrehozandó társaság az **/cég neve 1/** Bt. volt. Az I. rendű alperes törzsbetéte 10.000,-Ft készpénzből és a személyi jog értékeként meghatározott 2.565.000,-Ft apportból állt, míg a kültag (**felperes jogelődje**) 7.330.000,-Ft értékű apportot bocsátott közös rendelkezésre. Ebből 3.330.000,-Ft értékű volt a gyógyszerkészlet és 4.000.000,-Ft értékben tüntették fel a közös társaságra átruházott bérleti jogot. A nyereség-veszteség viselés arányát 74-26 %-ban határozták meg a kültagra kedvezőbben;
- A II. rendű alperessel 1996. november 28. napján kötöttek szerződést a **/cég neve 2/** Betéti Társaság létrehozására. A II. rendű alperes törzsbetéte 10.000.000,-Ft készpénzből és a személyi jog értékeként megjelölt 260.000,-Ft apportból állt, míg a kültag 770.000,-Ft értékű árukészletet, mint apportot bocsátott közös rendelkezésre. A nyereség-veszteség viselés aránya az I. rendű alperes által kötött szerződésben rögzítéssel azonos volt;
- A kültag és a III. rendű alperes 1996. november 28. napján kötöttek társasági szerződést, ennek célja a **/cég neve 3/** Bt. létrehozása volt. A III. rendű alperes törzsbetéte 10.000,-Ft készpénzből, és a személyi jog értékeként meghatározott 290.000,-Ft apportból állt, míg a kültag 850.000,-Ft értékű árukészletet apportált. A nyereség-veszteség viselés aránya 74-26 % volt, a kültagra kedvezőbben;
- A kültag és IV. rendű alperes társasági szerződése keltének időpontja 1996. december 19. napja, a létrehozandó társaság cégneve **/cég neve 4/** Bt. A IV. rendű alperes törzsbetéte 5.000.000,-Ft készpénzből és 435.000,-Ft értékű személyi jogból, mint apportból állt, míg a kültag 1.300.000,-Ft értékű apportot bocsátott közös rendelkezésre. A nyereség-veszteség viselés aránya a többi szerződéstől eltérően 75-25% volt, a kültagra kedvezőbben;
- Az V. rendű alperes és a kültag 1996. augusztus 27. napján kötöttek társasági szerződést a **/cég neve 5/** Bt. létrehozására. Az V. rendű alperes törzsbetéte 10.000,-Ft készpénzből és 410.000,-Ft értékű személyi jogból, mint apportból állt. A kültag 1.200.000,-Ft

Gf.III.30.094/2007/8. szám

értékű apportot bocsátott közös rendelkezésre. A nyereség-veszteség viselés aránya 74-26 % volt, a kultagra kedvezőbben.

A Békés Megyei Bíróság mint Cégbíróság valamennyi betéti társaság cégbejegyzési ügyében hiánypótlást rendelt el, határozataiban a társasági szerződések módosítására hívta fel a tagokat. Kifejtette azon álláspontját, hogy a beltagekat megillető személyi jog nem apportálható, ezért a megmaradó tulajdoni részesedések aránya nem elégíti ki a törvényi követelményeket. A társaságok a hiánypótlási határidő meghosszabbítását kérték, majd később új jogi képviselőjük útján bejelentették, hogy a hiányokat a társaságok nem kívánják pótolni, a bejegyzés iránti kérelmeiket visszavonják és az eljárások megszüntetését kérték. A kultag 1998. június 30-án közölte, hogy a beltagekkal (alperesekkel) egyeztetést kísérel meg és továbbra is kéri a társaságok bejegyzését. A kultag **felperes jogelődje** időközben két másik társaságra vált szét: **/cég neve 6/-ra**, valamint a felperesre. A szétválási okirat alapján a felperes vagyonába kerültek a más gazdasági társaságban meglévő és jogelőd rt.-t megillető vagyoni részesedések. 1998. július 16. napján az érintett gyógyszerészek - így az alperesek is -, a felperesek képviselői, valamint a **felperes jogelődje** részvényesei „taggyűlést” tartottak, ezen tájékoztatták a gyógyszerészeket a kultag személyében bekövetkezett jogutódlásról. A gyógyszerész beltagek - így az alperesek is - kinyilvánították, hogy a jogutóddal nem kívánnak közös gazdasági tevékenységet folytatni. A gyógyszerészertárat működtető gyógyszerészek nyilatkozatára figyelemmel az érintettek 1998. június 22. napján megkísérelték az elszámolást, azonban ez eredményre nem vezetett. A cégbíróság a betéti társaságok bejegyzése iránti kérelmeket elutasította, a határozatok jogerőre emelkedtek.

A be nem jegyzett betéti társaságok saját tőkéje - a személyi jog értéke nélkül - 1998. június 30. napján a következő volt:

- **cég neve 1** (I. rendű alperes): 18.499.000,-Ft;
- **cég neve 2** (II. rendű alperes): 3.353.000,-Ft;
- **cég neve 3** (III. rendű alperes): 2.892.000,-Ft;
- **cég neve 4** (IV. rendű alperes): 4.462.000,-Ft;
- **cég neve 5** (V. rendű alperes): 4.078.000,-Ft.

A felperes - eredeti - marasztalásra irányuló keresetében kérte a bíróságot, kötelezze az I. rendű alperest 48.662.000,-Ft, a II. rendű alperest 14.608.000,-Ft, a III. rendű alperest 11.976.000,-Ft, a IV. rendű alperest 15.485.000,-Ft és az V. rendű alperest 17.768.000,-Ft, 1997-1999. gazdasági években elért, és ki nem fizetett haszon megfizetésére. Az eljárás folyamán módosított keresetében kérte a bíróságot, kötelezze az I. rendű alperest 14.404.000,-Ft, II. rendű alperest 1.386.000,-Ft, III. rendű alperest 1.749.000,-Ft, IV. rendű alperest 2.724.000,-Ft, míg az V. rendű alperest 2.639.000,-Ft, valamint ezen összegek

után a bíróság által megállapított elszámolási záró időponttól kezdődően a kifizetésig a törvényes mértékű késedelmi kamat és perköltség

-4-

megfizetésére. Módosított keresetét azzal indokolta, hogy jogelődje, valamint az alperesek között létrejött társasági szerződések alapján a betéti társaságokat a cégbíróság nem jegyezte be, az erről szóló jogerős határozatot 2003. március 20. napján vette kézhez. A társasági szerződések aláírását követően a közös gazdasági tevékenység megkezdődött, ezért az 1998. évi VI. törvény (továbbiakban: Gt.) 26. §-a alapján a pjt. szabályai szerint kell a felek közötti elszámolást megejteni. Ez az elszámolás az 1996. december 1. - 2003. március 20. közötti időszakot, az akkor folytatott gazdasági tevékenységet kell, hogy felölelje. Az elszámolás során akként kell eljárni, hogy az alperesek által kimutatott eszközök -kötelezettségek különbözetének személyi jog társasági szerződés szerinti értékével növelt összegéből ki kell adni jogelődje vagyoni hozzájárulását, majd az így megmaradt vagyont a társasági szerződések szerinti 74-26 %-os arányban kell a felek között felosztani. Kérte annak megállapítását, hogy a gyógyszerterek működtetéséhez szükséges műszaki feltételeket biztosította, erre tekintettel kaptak az egyes gyógyszerterek működési engedélyt, ez a „működtetési jog” értékkel bír az alperesek számára, ennek értéke azonban még nem határozható meg az alperesek adatközlésének hiányában. Emellett kérte annak megállapítását is, hogy jogosult az évenként képződött nyereség kiadására is.

Az I-V. rendű alperesek a keresetet részben elismerték (I. rendű alperes 5.822.000,-Ft; II. rendű alperes 943.696,-Ft; III. rendű alperes 1.312.500,-Ft; IV. rendű alperes 2.077.000,-Ft; V. rendű alperes 2.025.100,-Ft erejéig), míg azt meghaladóan kérték a kereset elutasítását. Ellenkérelmük indokolásában kifejtették, hogy a közös gazdasági tevékenység 1998. június végén befejeződött, amikor kinyilvánították, hogy a felperessel, mint a kültag jogutódjával nem kívánnak együttműködni, így ezen időpontra vonatkozóan kell az elszámolást a felek között megejteni, ennek során figyelembe kell venni személyi jogukat, illetve annak szerződés szerinti értékét. Az I. rendű alperes emellett állította, hogy a felperes jogelődje az apportból csupán a gyógyszerkészletet bocsátotta rendelkezésére, míg a bérleti jogot nem adta át, ezért az elszámolás során a felperes javára a 4.000.000,-Ft-ot nem lehet figyelembe venni.

Az V. rendű alperes a peres eljárás során 2003. március 6. napján 1.786.698,-Ft-ot teljesítésként bírósági letétbe helyezett, amelyet - később - a bíróság a felperesnek kiutalt.

A peres eljárás alatt a felperes az alpereseknek bejelentette, hogy az egyes perekben érvényesített követelések egy részét a felperesi beavatkozó számára engedményezte, így a teljes követelés összegének 70 %-ára tart igényt, míg a további 30 %-ot felperesi beavatkozóknak kell megfizetniük. Az engedményezésre hivatkozással a perbe felperesi beavatkozó, mint engedményes beavatkozott és indítványozta a módosított kereset szerinti alperesi marasztalást.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes javára a következők szerint marasztalta az alpereseket: I. rendű alperest 12.498.160,-Ft, II. rendű alperest 1.186.620,-Ft, III. rendű alperest 1.527.100,-Ft, IV. rendű alperest 2.413.750,-Ft, míg az V. rendű alperest 541.802,-Ft, valamint valamennyi részösszeg után mindegyik alperest 1998. június 29. napjától

2001. december 31. napjáig évi 20 %-os, 2002. január 1. napjától 2004. december 31. napjáig a költségvetési törvény szerint számított és 2005. január hó 1-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte.

-5-

Gf.III.30.094/2007/8. szám

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I. rendű alperesnek 1.134.000,-Ft, II. rendű alperesnek 595.000,-Ft, III. rendű alperesnek 420.000,-Ft, IV. rendű alperesnek 619.000,-Ft, V. rendű alperesnek 512.000,-Ft perköltséget. A felperest 3.153.900,-Ft, az I. rendű alperest 195.000,-Ft, II. rendű alperest 60.000,-Ft, III. rendű alperest 93.600,-Ft, IV. rendű alperest 105.000,-Ft és az V. rendű alperest 112.000,-Ft elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte. Határozata indokolásában kifejtette, hogy az alperesek és a felperes jogelődje által alapított betéti társaságok a cégjegyzékbe nem kerültek bejegyzésre, ezért a felek jogvitájára a Gt. 26. §-a az irányadó. Eldöntendő kérdés az volt, hogy az alpereseket terhelő elszámolási kötelezettség a cégnév alatt folytatott tevékenység befejezéséig vagy csupán a felperesi jogutódlás időpontjáig terjedt. A Gt. 26. §-ában írt főszabály nem vonatkoztatható olyan gazdasági társaságokra, amelyeknél a tagok személyében - a bejegyzés iránti kérelem elutasítását megelőzően - jogutódlás történt, miután ilyen esetekben alkalmazni kell a Ptk. 578. § (1) bekezdését és a Gt. 82. §-át is. Ezen rendelkezések egybevetésével az következik, hogy a tag megszűnése nem eredményezi automatikusan a jogutódlának társaságba való belépését, mert ez a másik tag beleegyezésétől függ, és csak annak megléte esetén történhet meg a társasági szerződés módosítása. Ha a másik tag bármilyen okból nem kívánja a jogutóddal való együttműködést, akkor a jogutód csupán az elszámolást igényelheti. Miután az alperesek megtagadták a felperessel, mint jogutóddal a társasági szerződés módosítását és a vele való együttműködést, ezért a jogutódlás időpontjában - 1998. június 28. - a felperesnek megnyílt a végleges elszámolás iránti igénye, amelyet a jelen perben érvényesíthetett. Ezen időponton túlmenően a felperes követelést nem érvényesíthet, mivel az rt. megszűnésekorai vagyonállapot alapján a teljes körű elszámolás megtörtént, a vagyoni hozzájárulás és az azt esetlegesen meghaladó nyereség kiadására sor került, így ezt követően a társaság vagyonából már csak az alperesek vagyona maradt az alpereseknél. A felperes a működtetési jog értéke címén ellenszolgáltatásra igényt nem tarthat, miután a gyógyszerárakat az alperesek 1998-ig is a saját személyi joguk alapján az önkormányzattól bérelt helyiségekben működtették, a felperes jogelődje csupán a felélt gyógyszerkészletet, mint apportot szolgáltatatta. Nincs jelentősége annak, hogy a betéti társaságok beltagjaiként az alperesek részére a személyi jogot pályázat kiírásával vagy anélkül engedélyezték, mint, ahogy annak sem, hogy korábban ugyanazon patikákat a felperes jogelődje üzemeltette. A felek tényleges szándékát az egymás közötti elszámolásra vonatkozóan a társasági szerződés részletesen meghatározta, és ebben az „üzleti érték” nem jelent meg, vagy ha meg is jelent, azt a nyereség-veszteség megosztási arányánál vették figyelembe. Az elszámolás során a korábbi kultag megszűnésének időpontjában fennállt vagyonállapotot kellett felmérni, és az esetleges társasági tartozások levonását követően kerülhet sor a vagyoni hozzájárulások kiadására. A bevitt vagyonértéket a bevitelkori állapotok szerint kell

meghatározni, míg az alperesek esetében a személyi jog apportálhatósága és annak értéke tárgyában a szerződő felek tévedésben voltak, azonban a kényszerű polgári jogi társasági elszámolásnál ez nem ad alapot egyik félnek sem arra, hogy e jogra alapítottan a vagyoni részesedés szempontjából magasabb vagy alacsonyabb összeget jelöljenek meg az elszámolás körében. Az elszámolás során nem voltak figyelmen kívül hagyhatóak a Ptk. 571. § (1) és (2) bekezdésében, valamint

-6-

578/A. § (1) bekezdésében írt szabályok, hiszen az elszámolás alapjául a szerződéses rendelkezések, az ott kikötött és a felek szerződéses akaratát tükröző arányok szolgálnak. Ez irányadó a vagyoni hozzájárulások értékére is, és a beltagok - szerződéskötéskor ugyan forgalomképtelen - személyi jogára is. A felek a megállapodásuk tartalmát szabadon állapíthatták meg, melynek során figyelemmel lehettek arra, hogy a szerződéskötéshez kapcsolódó milyen körülményt értékelve mekkora összegre értékelik az apportjaikat. A személyi jog minden kétséget kizáróan értékkel bír, hiszen a gyógyszerterek működtetéséhez ez a jogosultság elengedhetetlenül szükséges. Ugyanez a helyzet a felperes által biztosított gyógyszerkészlet és bérleti jog esetében is. Elképzelhető, hogy akár a személyi jog, akár a kültagi apport ténylegesen nem képviselte a szerződés szerinti értéket, de a felek megállapodását, a szerződés megkötésekor meglévő akaratát „átértékelni” a perbeli elszámolás alkalmával nem lehet. A számszaki rész tekintetében az értékcsökkenési leírást nem vette figyelembe, miután az működő társaság esetében alkalmazható könyveléstechnikai módszer, míg jelen ügyben végelszámolás történt a felek között. A felek közötti jogviszony végleges jelleggel lezárult, nincs mód a felperes által szorgalmazott évenkénti elszámolásra és nyereségkiadásra, hanem a társaság tevékenységéből eredő tartozásokat kell kiegyenlíteni, majd a tagok vagyoni hozzájárulásának kiadását követően a többlet, valamint a hiány megosztása a szerződésekben rögzített nyereség-veszteség elszámolási szabályok szerint történik. A felperes évközi, alaptalan adókötelezettségre történő hivatkozása megalapozatlan, miután a betéti társaságoknak társasági adó fizetési kötelezettsége nem merült fel, hiszen nem jöttek létre, így ebből a szempontból csupán mesterséges adatok kerültek beépítésre a szakvéleménybe, illetve az egyes mérlegekbe. Az elszámolást a következőképpen ejtette meg:

I. r. alperes

II. r. alperes

III. r. alperes

IV. r. alperes

V. r. alperes

Az így levezetett elszámolás alapján marasztalta az alpereseket, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kifejtette, hogy a megállapítási kereset feltételei nem álltak fenn, a marasztalás iránti igényét a felperes az üzemeltetési jog értéke vonatkozásában is

-7-

Gf.III.30.094/2007/8.szám

érvényesíthette volna, ezért a megállapítás iránti keresetet érdemi vizsgálat nélkül utasította el. A perköltség összegének meghatározásánál nyomatékosan figyelembe vette, hogy a felperes az eredeti kereseti kérelemhez képest minden alperes vonatkozásában csupán csekély részben lett pernyertes, ezért az általa előlegezett szakértői díjat nem terhelte az alperesekre, és a jogi képviselőjükkel kötött, megbízási szerződésben foglalt magasabb mértékű ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte a felperest alperesenként különböző összegekben.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az I. rendű alperes terjesztettek elő fellebbezést.

A felperes kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása mellett az alperesek marasztalási összegének felemelését a módosított keresetében írt összegre. Fellebbezése

indokolásában kifejtette, hogy az elszámolás időszaka a Gt. 26. §-a alapján a társasági szerződés megkötésétől a társasági tevékenység megszűntetéséig terjed. Az alperesek 2003. március 20-ig a felek által létrehozott közös vállalkozásokként jártak el, azaz a bt-k cégneve alatt folytatták a gyógyszertárak működtetését, ezért a jogviszonyok megszűnésének napja nem lehet korábbi, mint a jogerős cégbíróági végzés kézhezvételének időpontja. Az elszámolás során figyelemmel kell lenni a „működtetési jogra”, mint üzleti értékre, miután a cégalapítással a gyógyszertárak olyan jogosultságokat szereztek, amelyek által egy, a versenyszférából kivont, preferált, extra profitot termelni képes gazdasági egységek jöttek létre. Az ennek lényegét jelentő, vagyoni értékkel bíró jogosultságot - működtetési jogot - a vállalkozások a felperesi jogelőd részvételére tekintettel szereztek meg, ezért a korrekt elszámolások nem történhetnek meg e jogok értékének figyelembevételével. A közös vagyon meghatározásánál figyelemmel kell lenni a működtetési jog értékére és arra, hogy az alperesek az egyoldalú gazdálkodásból jogalap nélkül jutnának vagyoni előnyhöz, ez utóbbit pedig a késedelmi kamat sem kompenzálja. A Ptk. 571. § (1) bekezdése értelmében a függő, akár évekig tartó, a releváns időpontig terjedő jogi helyzetre egészében a pjt-re vonatkozó előírásokat kell alkalmazni, amelyek szerint évente kell a feleknek egymással elszámolniuk, ezért az évenkénti nyereség megilleti. Az elsőfokú bíróság ítéletében a személyi jog értékét kétszeresen számolta el az alperesek javára, nem vette figyelembe, hogy azt 1998. júniusától kezdődően az alperesek csak saját javukra hasznosítják. A szakértői vélemény a II. rendű alperes kivételével az egyszerűsített mérlegekbe a fizetendő adót is beállította, ez - megítélése szerint - helytelen. Az elsőfokú bíróság a megállapítás iránti keresetét megalapozatlanul utasította el érdemi vizsgálat nélkül, miután marasztalás iránti keresetet nem áll módjában előterjeszteni az alperesek adatszolgáltatásának elmaradása miatt. Ebből következően érdemben kellett volna vizsgálnia az előterjesztett igénye megalapozott voltát. Kérte, hogy a másodfokú bíróság a 2003. évi időpontig végezze el az elszámolást akként, hogy az évenkénti nyereséget is állapítsa meg, és annak megfizetésére kötelezze az alpereseket, és ennek körében számolja el a működtetési jog ellenértékét is. Fellebbezésében sérelmezte a perköltség viselésére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést is. Álláspontja szerint a leszállított keresete összecsúszása alapján kellett volna megállapítani a pernyertességi-pervesztességi arányokat, és tekintettel

-8-

kellett volna lenni az elsőfokú bíróságnak arra, hogy önhibáján kívül nem volt abban a helyzetben, hogy a szakvéleményből számítható követelésen kívül kereseti kérelmét összecsúszásában is megalapozottan terjessze elő. A megállapított perköltség összegét eltúlozottnak ítélte.

Az I. rendű alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása mellett marasztalási összegének 4.000.000,-Ft-tal történő leszállítását. Fellebbezését azzal indokolta, hogy a felperesi jogelőddel megkötött társasági szerződésben, annak mellékleteiben nem volt szó a bérleti jog apportálásáról, az a valóságban nem történt meg, csupán gyógyszerkészletet adott át a kültag 3.330.000,-Ft értékben. Az elszámolás során a nem létező, rendelkezésre nem bocsátott 4.000.000,-Ft értékű bérleti jog bevitt vagyonként nem számolható el a felperes javára. A rendelkezésre álló bizonyítékokat ebben a körben az elsőfokú bíróság tévesen értékelve állapította meg a bérleti jog apportálását.

Az I-V. rendű alperesek egyebekben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását annak mindenben helyes indokai alapján.

A beavatkozó a másodfokú eljárásban bejelentette, hogy jogi érdekeltsége megszűnt, ezért kérte a perből való elbocsátását.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 2007. február hó 19. napján kelt - a felperes és **/személy neve 1/** között folyamatban volt és a perbelivel azonos tényalapból származó perben - Gfv.X.30.278/2006/5. sorszámú ítéletével a másodfokú bíróság Gf.III.30.529/2005/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság 4.G.40.040/2005/13. számú ítéletét részben megváltoztatta, és **/személy neve 1/** alperes marasztalásának összegét 19.529.000,-Ft-ra leszállította. Határozata indokolásában kifejtette, egyetértett az eljáró bíróságok azon álláspontjával, hogy a betéti társaság bejegyzésének elutasítására tekintettel a régi Gt. 26. §-ában foglalt szabályok alapján a szerződésben részes felek jogviszonyára a pjt. szabályai arányadóak. A Ptk. 578. § (1) bekezdése értelmében a jogutódot, aki a tagokkal való megegyezés alapján nem válik a társaság tagjává, pénzben ki kell elégíteni a társaság megszűnésére irányadó szabályok szerint. A jogutóddal a jogelőd megszűnése napján fennállott állapot szerint kell elszámolni, végelszámolás keretében. Ennek során az alperes által készített mérleg saját tőkére vonatkozó adatából kell kiindulni. Ebből a tőkeértékből azonban ismételten már nem lehet levonni a kötelezettségeket, miután ezek már a mérleg elkészítésekor figyelembevételre kerültek. A személyi jog forgalomképtelen, ezért vagyoni hozzájáruláskénti elszámolására nincs mód. A személyi jog vagyoni hozzájárulásként történő rendelkezésre bocsátása tekintetében csupán ezen szerződési kikötés tekinthető semmisnek - részleges érvénytelenség - ezzel azonban a társasági szerződés többi rendelkezése nem dől meg. A saját tőkéből a vagyoni hozzájárulásokat ki kell adni, míg a fennmaradó többletvagyont a társasági szerződésben írt arányban kell felosztani. Nyereség kifizetésére a jogelőd megszűnéséig nem került sor, míg a végelszámolással a jogutód a reá eső többletvagyonhoz hozzájutott, ezért az évenkénti elszámolásra nincs mód.

A felperes a másodfokú eljárás során keresetét módosította, a fellebbezésben kifejtett jogi érvelés alapján megállapításra irányuló keresete helyett marasztalást kért, keresetét

-9-

Gf.III.30.094/2007/8. szám

„felemelte” akként, hogy az I. rendű alperest 15.000.000,-Ft, II. rendű alperest 1.500.000,-Ft, III. rendű alperest 2.000.000,-Ft, IV. rendű alperest 3.000.000,-Ft, V. rendű alperest 1.500.000,-Ft megfizetésére kérte kötelezni. Az V. rendű alperesi részteljesítésre tekintettel 541.802,-Ft lejárt késedelmi kamat megfizetését kérte a „felemelt” keresetén belül. Továbbra is vitatta az elszámolás időpontját, az elszámolás alá eső vagyon meghatározását. A másodfokú tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy felemelt, módosított keresete összecszerűségén belül minden, az elszámolással kapcsolatos és az elsőfokú eljárás során nevesített igényét érvényesítette.

A felperes fellebbezése **alaptalan**, míg az I. rendű alperesé **részben alapos**.

A felperes és **/személy neve 1/** között folyamatban volt perben hozott ítélet alaki és anyagi jogereje - a részbeni félkülönbözőség miatt - ugyan a jelen ügyben nem keletkeztetett ítélt dolgot, azonban annak anyagi jogereje tárgyi terjedelemben - a jogazonosság és a tényalap túlnyomó részbeni azonossága miatt - érinti a jelen jogvitát is. A korábbi jogerős ítéletben az elszámolás időpontjával, alapelveivel kapcsolatban kifejtettek - különös tekintettel azokra, amelyekkel a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatában is egyetértett - a jelen perben is irányadóak, azoktól a másodfokú bíróság nem tér el. A betéti társaságok bejegyzésének elutasítására tekintettel a régi Gt. 26. §-ában foglalt szabályok alapján a szerződésben részes felek jogviszonyára a polgári jogi társaság szabályai az irányadóak, és miután a felperes megegyezés hiányában nem vált a társaság tagjává - a megszűnésére irányadó szabályok szerint -, pénzben ki kell elégíteni, a jogelőd megszűnése napján fennállott állapot szerint. A felek közötti elszámolást a Ptk. 578/A. § (1) és (2) bekezdése alapján végelszámolás keretében kell megejteni. Az alperesek és a felperes jogelődje 1998. júniusában szüntették meg a közös tevékenységet, így az ezen időpontban fennállt vagyoni helyzetet kell alapul venni és miután végelszámolásra került sor, ezért nincs mód az évenkénti nyereségelszámolásra. Az elszámolás körébe vonható vagyonelemek a következők: az egyes be nem jegyzett betéti társaságok (polgári jogi társaság) 1998. június 30-i vagyona (saját tőke); a tagok vagyoni hozzájárulása. Ez utóbbiak tekintetében a másodfokú bíróság - tudomásul véve a Legfelsőbb Bíróság jogi álláspontját - az alperesek személyi jogát, annak forgalomképtelensége miatt figyelmen kívül hagyta, annak értékét az elszámolás során nem vette figyelembe.

Miután az alperesek személyi jogának vagyoni hozzájárulásként történő rendelkezésre bocsátása körében a társasági szerződések csupán részben voltak semmisek, így a felek vagyoni viszonyaira a továbbiakban azok rendelkezései az irányadóak, ezért azok alapján kell megállapítani a közös rendelkezésre bocsátott vagyoni hozzájárulásokat. Az I. rendű alperes és a felperes jogelődjének társasági szerződése 7.330.000,-Ft értékű felperesi jogelőd apport rendelkezésre bocsátását írta elő azzal, hogy annak pontos meghatározását a társasági szerződés mellékletére bízta. A peres iratok között ez az okirat nem lelhető fel, a bérleti jogra vonatkozó szerződés sem található, azonban az I. rendű alperes a felperesi jogelőd és az önkormányzat között létrejött, a bérleti jog megszerzését tartalmazó szerződés létrejöttének tényét elismerte (I. rendű alperes személyes előadása, Békés Megyei Bíróság 4.G.40.137/2002/8. sorszámu jegyzőkönyv,

-10-

2. oldal 3. bekezdés), emellett az **cég neve 1** Bt. könyvelésében az immateriális javak között szerepeltette (Békés Megyei Bíróság 15.G.40.074/2005/28. sorszámu szakértői vélemény 4. oldal utolsó bekezdés, és 6. oldal 3. bekezdés). Ilyen peradatok mellett az I. rendű alperesnek kellett volna minden kétséget kizáró módon bizonyítani, hogy a bérleti jog apportálása nem történt meg. Ennek azonban nem tett eleget, ezért az elszámolás során a felperesi jogelőd vagyoni hozzájárulásaként kell figyelembe venni a 4.000.000,-Ft értékű bérleti jogot.

A Ptk. 571. §-a alapján a nyereség és veszteség felosztására, a vagyoni hozzájárulások értékének, arányának megállapítására a szerződések rendelkezéseit kell alkalmazni. Ebből következően az elszámoláskor a szerződésbeli rendelkezéseket kell alapul venni,

mind a vagyoni hozzájárulások köre, azok értéke, mind pedig a nyereség felosztási arányok meghatározásakor. Amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan mutatott rá, a szerződéskötési szabadság elve alapján a feleknek lehetőségük lett volna arra, hogy a „működtetési jog” címén a felperesi jogelőd javára vagyoni hozzájárulást állapítsanak meg, és annak értékét meghatározzák, erre azonban nem került sor. Ilyen tartalmú szerződési kikötés hiányában, utóbb, ezen a címen a felperes megalapozottan igényt nem érvényesíthet.

Mindezek előrebocsátásával az elszámolás a következő elvek szerint történt: A be nem jegyzett betéti társaságok 1998. június 30-i állapot szerinti saját tőkéjéből ki kell adni a feleket megillető vagyoni hozzájárulásokat, ennek körében a személyi jog értékét és az üzemeltetési jog értékét nem lehet figyelembe venni, csak a felperesi jogelőd által rendelkezésre bocsátott apportot - az I. rendű alperes viszonylatában a bérleti jog értékét is -, valamint az alperesek pénzbetétének összegét. A kiadás után fennmaradó többletvagyont a szerződésekben írt, illetve a IV. rendű alperes viszonylatában a keresetben kért arányban kell felosztani. A be nem jegyzett társaságok saját tőkéjének összegét az alperesek által készített mérlegadatok alapján kellett meghatározni, el kellett fogadni az egyes mérlegtételeket, így a beállított adófizetést is, az ezzel kapcsolatos elsőfokú ítéleti okfejtést a másodfokú bíróság minden tekintetben osztotta. Figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatában kifejtettekre, az elszámolás során a társasági vagyont terhelő kötelezettségek már nem vonhatóak le, azok elszámolása a saját tőke összegének meghatározásakor megtörtént.

Az elszámolás a következő:

	A be nem jegyzett társaság vagyona 1998. június 30. napján	A felperesi jogelőd vagyoni hozzájárulásának értéke	Az alperes vagyoni hozzájárulásának értéke	A vagyoni hozzájárulások kiadását követően fennmaradó többletvagyont	Felperesre jutó többletvagyont	Alperesre jutó többletvagyont	Felperesnek járó vagyoni hozzájárulás és többletvagyont
I. r. alperes	18.499.000	7.330.000	10.000	11.159.000	8.257.660	2.901.340	15.587.660
II.r. alperes	3.353.000	770.000	10.000	2.573.000	1.904.020	668.980	2.674.020
III.r. alperes	2.892.000	895.000	10.000	1.987.000	1.470.380	516.620	2.365.380
IV.r. alperes	4.462.000	1.300.000	5.000	3.157.000	2.336.180	820.820	3.636.180
V.r. alperes	4.078.000	1.200.000	10.000	2.868.000	2.122.320	745.680	3.322.320

Gf.III.30.094/2007/8. szám

Az előbbieken levezetett elszámolás alapján megállapítható, hogy a felperes módosított keresetében valamennyi alperes vonatkozásában kisebb összegű marasztalás iránti keresetet terjesztett elő, mint ami jogszerűen megilletné, azonban a Ptk. 215. §-a alapján az érdemi döntés nem terjedhetett túl a kereseti kérelmen.

Emellett sajátos perjogi helyzetet teremtett a felperes és a beavatkozó közötti engedményezés. A felperes a perben érvényesített követelése 30 %-át engedményezte a beavatkozóra, ezért ilyen mértékben az alperesekkel szembeni keresetösségi joga megszűnt (Ptk. 328. § (1) bekezdés és 329. § (1) bekezdés). A felperes nem az elszámolásokból eredő követeléseit, hanem kifejezetten a kereseti követelése 30 %-át engedményezte, ezért annak pontos, konkrét összege a kereset változtatásától függő hatályú volt. A magyar jog a perbizomány intézményét nem ismeri (BH. 1997/199. számú eseti döntés), ezért a felperes saját nevében, az engedményes (beavatkozó) jogát már nem érvényesíthette megalapozottan a kereseti követelése 30 %-ában, evonatkozásban az alperesekkel szemben keresetösségi joga már nem állt fenn. Ezt alapulvéve megállapítható, hogy mind a leszállított, mind pedig a másodfokú eljárásban felemelt alperesenkénti keresetekből, azok 70 %-os összege illeti meg csupán a felperest, azt érvényesítheti megalapozottan, így lényegében valamennyi alperes vonatkozásában az elsőfokú bíróság a 70 %-os mértéket meghaladó összegeket ítél meg a felperes javára, azonban a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátaira tekintettel csupán az I. rendű alperes esetében kerülhetett sor a marasztalási összeg leszállítására a felperesi részleges keresetösségi jog hiánya miatt. A felperes az I. rendű alperes tekintetében 15.000.000,-Ft-ra emelte fel a másodfokú eljárásban keresetét, annak 70 %-a 10.500.000,-Ft-ot tesz ki, így az engedményezés miatt csupán ennyit követelhet megalapozottan, ezért a másodfokú bíróság az I. rendű alperes tekintetében - figyelemmel az általa előterjesztett fellebbezésére - a marasztalása összegét 10.500.000,-Ft-ra leszállította. Az V. rendű alperes relációjában előterjesztett „keresetfelemelés” lényegében értelmezhetetlen, tekintettel arra, hogy az elsőfokú eljárás során a módosított keresetében 2.639.000,-Ft megfizetésére kérte kötelezni az V. rendű alperest. Ehhez képest az 1.500.000,-Ft összegű követelése felemelésnek nem minősíthető, figyelemmel arra, hogy az V. rendű alperesi részteljesítést a felperes nem számolta el, azon összeg után csupán kamatkövetelést érvényesített.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről az irányadó eljárásjogi jogszabályok helyes alkalmazásával rendelkezett és megalapozottan döntött a pervesztesség-pernyertesség arányáról is, hiszen a felperes csupán a 2006. október 11-i -utolsó - tárgyaláson szállította le a keresetét, így az elsőfokú eljárás mindvégig az eredetileg előterjesztett igen magas pertárgyérték mellett folyt, a kereset leszállítását nem az alperesek magatartása, hanem az időközben elkészült szakértői vélemények és a másodfokú bíróság korábbi ügyben hozott jogerős határozata indokolta.

Az elsőfokú bíróság alperesenként és összességében a pertárgy értéke után számítandó, a felek által megfizetendő eljárási illeték összegét helytelenül határozta meg, azt a másodfokú bíróság az alábbiak szerint pontosította. Ebben a körben

-12-

figyelemmel volt arra, hogy az Itv. 41. § (2) bekezdése alapján a kereset utólagos leszállítása az illetékalap mérséklésére nem adott módot:

I. rendű alperes: eredeti kereset 48.662.000,-Ft, feljegyzett illeték összege 900.000,-Ft, leszállított marasztalási összegre figyelemmel meghatározott I. rendű alperesi

pervesztességi arány 22 %, I. rendű alperes által fizetendő illeték 198.000,-Ft, felperes által fizetendő 702.000,-Ft;

II. rendű alperes: eredeti kereset 14.608.000,-Ft, ez után számított - kerekített - feljegyzett illeték 876.500,-Ft, marasztalási összeg után fizetendő II. rendű alperesi illeték 71.200,-Ft, felperes által fizetendő 805.300,-Ft;

III. rendű alperes: eredeti kereset 11.976.000,-Ft, feljegyzett illeték - kerekítve - 718.600,-Ft; III. rendű alperes marasztalása után fizetendő 91.600,-Ft, felperes által fizetendő 627.000,-Ft;

IV. rendű alperes: eredetileg ténylegesen előterjesztett helyes kereseti összeg 15.485.000,-Ft, feljegyzett illeték 900.000,-Ft, alperesi marasztalás összege után számított pervesztességi arány 16 %, IV. rendű alperes által fizetendő illeték 144.000,-Ft, felperes által fizetendő 756.000,-Ft;

V. rendű alperes: eredeti kereset - helyesen - 17.768.000,-Ft, feljegyzett illeték 900.000,-Ft, marasztalás szerinti alperesi pervesztességi arány 3 %, V. rendű alperes által fizetendő illeték 27.000,-Ft, felperes által fizetendő 873.000,-Ft. A felperes összes illetékfizetési kötelezettsége 3.763.300,-Ft.

Az előbbiekben kifejtettekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között, azokra tekintettel az I. rendű alperes vonatkozásában részben megváltoztatta, az I. rendű alperes marasztalását 10.500.000,-Ft-ra leszállította, a levezetett elszámolás eredményeképpen a felek által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét is megváltoztatta, míg egyebekben az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, míg az I. rendű alperesé - eltérő jogcímen - eredményre vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes az alperesek másodfokú eljárási költségének megfizetésére, amely az I. rendű alperes relációjában a másodfokú eljárásban nyert perérték után számított - kerekítve - 120.000,-Ft lerótt másodfokú eljárási illetékből és 100.000,-Ft + 20 % ÁFA ügyvédi munkadíjból, míg a II-V. rendű alperesek tekintetében a 20 % ÁFA-t is magában foglaló ügyvédi munkadíjakból áll (32/2003. (VIII.22.) IM. számú rendelet).

A felperes az eredménytelen fellebbezésére tekintettel az Itv. 64. §-a, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM. számú rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles a feljegyzett másodfokú eljárási illeték viselésére. Ez alperesenként a következők szerint alakult:

	Fellebbezési perérték kerekítve	Feljegyzett illeték kerekítve
I.r. alperes	2.501.800 Ft	150.100 Ft
II.r. alperes	313.400 Ft	18.800 Ft
III.r. alperes	472.900 Ft	28.400 Ft
IV.r. alperes	586.300 Ft	35.200 Ft
V.r. alperes	958.200 Ft	57.500 Ft

A felperes illetékfizetési kötelezettsége összesen 290.000,-Ft.

A Pp. hatályos szabályai nem adnak módot a beavatkozó önkéntes, perből való „kilépésére”, ezért annak megállapítását a másodfokú bíróság mellőzte.

S z e g e d, 2007. június 11. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.
a tanács elnöke

Dr. Lakatos Péter sk.
előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
táblabíró